

การแพทย์ต่างวัฒนธรรม
คู่มือคำศัพท์ในการซักประวัติเบื้องต้น
ไทย อังกฤษ พม่า มอญ

โครงการเสริมสร้างสมรรถนะทางวัฒนธรรม
เพื่อสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ

การแพทย์ต่างวัฒนธรรม :

คู่มือคำศัพท์ในการชกประวัติเบื้องต้นไทย อังกฤษ พม่า มอญ

.....

ที่ปรึกษา	นายแพทย์วพพันธ์ วอกลาง
ผู้เขียน	สิรินทร พิบูลภาณุวัฒน์ ขวัญจิต ศศิวงศาโรจน์ นันทิยา ดวงภุมเมศ อีรพงษ์ บุญรักษา นฤมล วงษ์เดื่อน สิทธิพร เนตรนิยม (ภาษาพม่า) Thida Moe (ตรวจสอบภาษาพม่า) ณรงค์ พยงค์ศักดิ์ (ภาษามอญ) เครือข่ายมิตรมอญ จ.สมุทรสาคร (ภาษามอญ) สุนทร ศรีปานเงิน (ตรวจสอบภาษามอญ)
พิมพ์ครั้งที่ 2	สิงหาคม 2557 จำนวน 900 เล่ม
พิมพ์ครั้งแรก	กุมภาพันธ์ 2557 จำนวน 500 เล่ม
ผู้สนับสนุน	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
ปก	ญาศินี เคารพธรรม
รูปเล่ม	อัญญาพร ฤทธิชาติ
พิมพ์ที่	บริษัท จรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด 219 ซอยเพชรเกษม102/2 แขวงบางแคเหนือ เขตบางแค กรุงเทพฯ 10160

คำนำ

“การแพทย์ต่างวัฒนธรรม: คู่มือคำศัพท์ในการซักประวัติเบื้องต้นไทย อังกฤษ พม่า มอญ” เป็นส่วนหนึ่งของความพยายามในการลดอุปสรรคการสื่อสารระหว่างบุคลากรทางการแพทย์ในสถานพยาบาลของไทยและผู้ให้บริการทางการแพทย์ที่มีพื้นฐานทางภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ใช้แรงงานชาวพม่าและมอญที่มีจำนวนมากในประเทศไทย ซึ่งประเด็นเกี่ยวกับปัญหาในการสื่อสารระหว่างผู้ให้บริการทางการแพทย์ชาวไทยและผู้รับบริการที่เป็นแรงงานข้ามชาติชาวพม่าและมอญนั้น เป็นส่วนหนึ่งของข้อค้นพบที่ได้จากโครงการวิจัยการส่งเสริมสุขภาวะแรงงานข้ามชาติด้วย “สมรรถนะทางวัฒนธรรม” ที่ดำเนินงานในปี 2556 ด้วยเหตุนี้เมื่อมีการดำเนินงานวิจัยต่อยอดจากการโครงการวิจัยดังกล่าวภายใต้ชื่อ “โครงการเสริมสร้างสมรรถนะทางวัฒนธรรมเพื่อสุขภาวะของแรงงานข้ามชาติ” ในปี 2557 จึงได้ออกแบบให้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มุ่งเสริมสร้างสมรรถนะทางวัฒนธรรมทั้งในด้านการสื่อสารและทัศนคติให้กับผู้ให้บริการทางการแพทย์ชาวไทยกับ

แรงงานข้ามชาติชาวพม่าและมอญผ่านสื่อและกิจกรรมต่างๆ ซึ่งรวมถึงหนังสือเล่มนี้ด้วย

เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ให้ความสำคัญกับคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการชกประวัติเบื้องต้นเท่านั้นและออกแบบรูปเล่มให้เป็นขนาดที่สามารถพกพาติดตัวได้ง่าย เพื่อแจกจ่ายให้กับบุคลากรทางการแพทย์ของไทยและแรงงานข้ามชาติพม่าและมอญ โดยจะเริ่มจากในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครที่เป็นพื้นที่หลักในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ “การแพทย์ต่างวัฒนธรรม : คู่มือคำศัพท์ในการชกประวัติเบื้องต้น ไทย อังกฤษ พม่า มอญ” จะเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรทางการแพทย์ของไทยที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการให้บริการสุขภาพแก่ผู้รับบริการชาวพม่าและมอญ แรงงานข้ามชาติชาวพม่าและมอญที่ต้องการรับบริการสุขภาพในสถานพยาบาลของไทย ตลอดจนวงวิชาการด้านการศึกษาสารระหว่างวัฒนธรรม และการเตรียมความพร้อมของสังคมไทยในประชาคมอาเซียน

คณะผู้วิจัยโครงการเสริมสร้างสมรรถนะทางวัฒนธรรมฯ

กุมภาพันธ์ 2557

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	(3)
สารบัญ	
อาการทั่วไป	6
อาการไข้	8
ศีรษะ	10
ตา	14
หู	16
ช่องปาก	18
คอ	20
ลำตัว	22
ผิวหนัง	24
ท้อง	26
การตรวจภายใน	28

อาการทั่วไป

ภาษาไทย	ภาษาพม่า	คำอ่านพม่า
คลื่นไส้	အေ့အန်ချင်သည်	เอาะ-อัน-จิ่ง-แด
คัน	သားသည်	ซา-แด
เจ็บ	နာကျင်သည်	หน้า-จิ่ง-แด
ตาตาย	မူးဝေသည်	มู-เหว้-แด
บวม	ဇောရောင်သည်	พอ-หย่าว-แด
เมื่ออาหาร	အစာစားချင်စိတ်ကုန်သည်	อะ-ตำ-ซา-จิ่ง-เซ่-โก่ง-แด
ปวด	ကိုက်သည်/နာသည်	ไก้-แด/หน้า-แด
เพื่อย	ပင်ပန်းနွမ်းနယ်သည်	ปิ่น-ปิ่น-นุน-ແၼ်-แด
เลือดออก	သွေးထွက်သည်	ตุเว-တု-ဝေး-แด
แสบ	ပူစပ်ပူလောင်နာကျင်သည်	ปู้-ซັ-ဂ-ပူ-ແလံ-หน้า-จิ่ง-ตี้
หน้ามืด	မျက်လုံးပြာသည်	มု-မေး-โลง-ပု-หย่า-แด
เหน็บชา	ထုံနာ/ကျင်နာ	ถံ-หน้า/จิ่ง-หน้า

ภาษาอังกฤษ	ภาษามอญ	คำอ่านมอญ
nausea	ចំបត់	จง ปะ รong
itch	ឆេះ	หะ นุก
hurt	កំ/មកិយ	กั/ เมียะ กิ ชั่ว
dizzy	មត់ច្បូ	โมด ทะ บู
edema	ពុល	กรู
loss of appetite	មលេទឹក/ហូរមីក់ខូ (ហូរមីក់ខូអាហារ)	ปะ แถ จะ นะ/เฮอะ มิก เจียะ จะ นะ (เหอะ มิก จะ นะ อา ฮา ระ)
pain	កំ	กั
fatigued	ខ្វិចខ្វិន(ត្រូវខ្វិច)	อ้อด จาย (ชะหอดอ้อด)
bleed	ស៊ីតិច	ชิม แดค
burning pain	ច្បាប់	หะ ลัน
faint	មត់ព្យ	มด กรู
numbness	ទេច(ចេច)	เตียง ต้อย

ภาษาไทย	ภาษาพม่า	คำอ่านพม่า
เหน้อย	မော့သည်	มอ-แด
เหน้อยหอบ	အမော့ဆိုးသည်	อะมอ-ໂစး-แด
อັกเสบ	ရောင့်သည်	ห่ย่าว-แด
อาเจียน	အန်သည်	อัน-แด
ไอ	ချောင်းဆိုးသည်	ชาว-ໂစ-แด
อาการไข้		
คัดจมูก	နှုတ်ဝိတ်သည်	หน้า-ပျဲ-แด
ตัวร้อน	ဖျားသည်	พยา-แด
น้ำมูกไหล	နှာရည်ယိုသည်	หน้า-ເဖ်-ໂစး-ແຕ်
มีไข้	အဖျားရှိသည်	อะฟยา-စิ-แด
ครั่นเนื้อครั่นตัว ร้อนๆหนาวๆ	ဖျားချင်သလိုဖြစ်သည်/ ပူလိုက်အေးလိုက်ဖြစ်သည်	พยา-ຈိန်-တະໂလဲ-ပုထိ-ແຕ/ ပျဲ-လဲ-အေး-လဲ-ပုထိ-ແຕ
เสมหะ	ရွှဲ၊ ဝေလိပ်	ชเว-တະเล်
หนาวสั่น	တုန်ပြီးချမ်းသည်	โคง-ປီး-ခ်ัน-แด

ภาษาอังกฤษ	ภาษามอญ	คำอ่านมอญ
tired	ဆောင်	คาง
gasp	ဆောင်စိုတ် (ဆောင်အိုတ်ခြဟတ်)	คาง บอด (คาง ออกสะ หอด)
inflame	ဂုဟ်(မဂုဟ်ဖွံင်တိုန်)	กรู ตอน
vomit	ထအအ်/ဖအအ်	หะ โอี้
cough	ခွက်	กะ ตัก

Fever

nasal congestion	ဒးဆာမ်(ဟအဟ်)	ทิ ชาม(หะโอี้)
fever	ဇကုဂွံ(ဇကုကတ်)	เจ็ยะ เก้า กม เต (เจ็ยะ เก้า กะเต)
rhinorrhea, running nose	ဆှ်ဆှော်တိတ် (ဆှ်ဆှော်ဇူ)	ได้ ขะ มုံ แดค (ได้ ขะ มုံ คิจู)
fever	ဇုဟ်နွံ	ควอ นิม
feel feverish	ဇကုကျိုင်ကျိုင်(ဂိဇကုဟကော ဘ်)/စိုဟ်စိုဟ်က္တူက္တူ	เจ็ยะ เก้า กะ ာ်ကး ာ် (ဂိเจ็ยะ เก้า หะ โต บ้อ บ้อ กะ เต กะ เต)
sputum	ဇလုဟ်	แคร
chill/ shivering	စိုဟ်ကတပ်/စိုဟ်ဂံက်	บ้อ หะ โค/บ้อ ก้อ

ภาษาไทย	ภาษาพม่า	คำอ่านพม่า
หายใจขัด	အသက်ရှူရခက်သည်	อะเตะ-ရှူး-ကျိ-ကေ
หายใจไม่ออก	အသက်ရှူမရဘူး ။ အသက်ရှူရခက်သည်	อะเตะ-ရှူး-မာ-ဗဲ-ပူ/ อะเตะ-ရှူး-ဗဲ-ကျိ-ကေ
หายใจไม่ทัน	အသက်ရှူလို့မဝဘူး	อะเตะ-ရှူး-လို-မာ-ဘဲ-ပူ
เหงื่อออกมาก	ရွေးထွက်များသည်	ဆွေ-ဖု-မေး-မုယာ-ကေ
อ่อนเพลีย	ပင်ပန်းနွမ်းနယ်သည်	ပိန်-ပိန်-နွန်-ကေ-ကေ
อ่อนแรง	အားနည်းသည်	အာ-ကေ-ကေ

ศีรษะ

ภาษาไทย	ภาษาพม่า	คำอ่านพม่า
ปวดกระบอกตา	မျက်စိအောင့်သည်	มู-ဆေး-ဆီး-အ้าว-ကေ
ปวดขมับ	နူးတောင်း ၊ နူးထင်နေရာတွင် ကိုက်သည်	နူး-ဆာ / နာ-ကျိ-ကေ-ဆာ-ကျိ-ကျိ- ကေ

ภาษาอังกฤษ	ภาษามอญ	คำอ่านมอญ
have difficulty breathing	ယိုဝိတ် (ပွမ့ဆောင်မံင်ယိုတွံဖဲ)	เข็ม หัวัด (เข็ม เหอ พั่ว)
suffocate	ယိုတွံ/ယိုဝိတ်	เข็ม เหอ เกลอะ/เข็ม หัวัด
have shortness of breath	ယိုဂြေက်/ယိုဝိတ်	เข็ม เกลียะ/เข็ม หัวัด
Excessive sweating	ပလက်တိတ်ဂျိုင်	ปะ ลัก แตะ กลาย
fatigue	ဆောင်စိုတ်အိုတ်ဂြဟတ်	ควาง บอด ออด สะหอด
weak	ဂြဟတ်ချိုန်	สะ หอด ค็อน

Head

ภาษาอังกฤษ	ภาษามอญ	คำอ่านมอญ
eye strain, Orbital pain	จู้ฮ์မတ်กိ	ชะ คอน หมด กิ
temporal pain	กิบูร์กั/กิดุ๊ก	กิ หอย เก้า, กิ ปลัก เก้า

နိဂုံး

ပုဒ်တုတ်တုတ်	ဝေဝေဝေဝေဝေ	ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ
ပုဒ်တုတ်တုတ်	ဝေဝေဝေဝေဝေ	ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ
ပုဒ်တုတ်တုတ်	ဝေဝေဝေဝေဝေ	ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ
ပုဒ်တုတ် ပုဒ်တုတ်တုတ်	ဝေဝေဝေဝေဝေ ဝေဝေဝေဝေဝေ	ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ
ပုဒ်တုတ်/ပုဒ်တုတ်	ဝေဝေဝေဝေဝေ ဝေဝေဝေဝေဝေ	ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ
ပုဒ်တုတ် , ပုဒ်တုတ်	ဝေဝေဝေဝေဝေ	ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ
ပုဒ်တုတ် (ပုဒ်တုတ်)	ဝေဝေဝေဝေဝေ	ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ-ဝေ

Head

occipital pain	တစ်ကအင်ဂီ	တံမ် ဂဲး ဂီ
left /right side	ကိုပြင်မိမ္မဲလွတ်/	သဝဲ ဂီ မံာ် လဲး ပါး/
headache	ကိုပြင်မိမ္မဲကရေက်	သဝဲ ဂီ မံာ် ဂဲး လိယဲ
throbbing / pulsating headache	ကိုပြင်ဒုဒု	ဂဲး သဝဲ ဂီ တု တု
squeezing pain, tension headache	ကိုပြင်ညံင်ပျီပတ်လတ် (ကိုပြင်ဒျီပတ်လတ်)	ဂဲး သဝဲ ဂီ ဟွဲ ပဲး တီဝဲ ပဲလဲ တဲ
dizzy, dullness	ကိုပြင်ဘိုင်/မထွူ	ဂဲး သဝဲ ပာယ/မဲး ဟဲ ပူ
Faint	ထွူမတ်ဂေတ်/(မအေန်ကို ဇြဟတ်)ဝိုတ်/စိပ်	ဟဲ ပူ ဂိတ်/မဲး ဝိုင် ဂဝဲ ဗဲး ဟုတ် ဟေတ် ခိပ်
vertigo	မတ်ဂေတ်/မထွူ	ဟမဲ ဂိတ် ဟဲ ပူ

တာ

ภาษาไทย	ภาษาพม่า	คำอ่านพม่า
กันตา	ဗျက်စိယားသည်	မုဗျဲး-စိ-ယား-ထေ
ເຄື່ອງຕາ	ဗျက်စိကိုထိခိုက်စေသည်	မုဗျဲး-စိ-ကို-ဖိ-ဖိ-ဖိ-ပေ-တီ
ຕາကွဲຍິງ	ဗျက်စိစွန်	မုဗျဲး-စိ-စွန်
ຕາແင	ဗျက်ခမ်းဝပ်/ ဗျက်စိနာရောဂါ	မုဗျဲး-နာ-နီ-ထေ/မုဗျဲး-စိ- ဟော-ဆော
ຕာပှာ	ဗျက်စိဝေသည်	မုဗျဲး-စိ-ဟော-ထေ
ຕာແ	ဗျက်စိခြောက်သည်	မုဗျဲး-စိ-ခော-ထေ
ຕာအိကေပ	ဗျက်လုံးရောင်သည်	မုဗျဲး-စိ-ဟော-ထေ
ပတ်တ	ဗျက်လုံးကိုက်သည်	မုဗျဲး-လော-ကို-ထေ
มองไม่ชัด	ဗျက်စိမူန်သည်/ဗျက်စိဝါး သည်	မုဗျဲး-စိ-မော-ထေ/မုဗျဲး- စိ-ဝါ-ထေ

Eye

ภาษาอังกฤษ	ภาษามอญ	คำอ่านมอญ
eye itchy	มอว์ฌຸຸຸ	หมด หนุก
be irritating to the eyes	มอว์ໂວີ	หมด หะ ปา
hordeolum	มอว์ຸ້ກູ້ເກູ້	หมด ใต้ กลาง เกลี๋ย
conjunctivitis	มอว์ຸ້ວີ(ມອຸ້ວີວີ)	หมด ดาย (หมด ใต้ ชั่ว)
blurred vision	ມອຸ້ວີຸ້/ມອຸ້ວີວໂວີ	หมด กร/หมด หะ ปา
dry eye	ມອຸ້ວີກຸ້	หมด โก๊ะ
ophthalmitis	ມອຸ້ວີຸ້(ມອຸ້ວີໂວວີ)	หมด ปะ ดู(หมด ใต้ หะ ยี)
eye pain	ມອຸ້ວີກີ	หมด กิ
poor vision	ຮຸຸ້້ໂວ້ກູ້(ມອຸ້ວີກູ້)	ลอง เหอะ กล้ะ

ตา

ภาษาไทย	ภาษาพม่า	คำอ่านพม่า
สายตาวาว	အနီးမှုန်	อะนီး-โหม่ง
สายตาสั้น	အဝေးမှုန်	อะเว-โหม่ง
ແပေຕາ	မျက်စိဝပ်သည်	มูแยะ-ชี-ซัต-แด
ຕ້ອກະຈာກ	ဝိမ်ရိသည်	แตง-ชี-แด
ຕ້ອဟິນ	ရေဝိမ်သည်	เหย-แตง-แด

ဟူ

ได้ยืນลดลง	အကြားအာရုံချို့ယွင်းသည်	อะ-จา-อ่า-โหย-ไซ-ชวิง-ตี
ဟူး ^๕ อ้อ	အသံကောင်းကောင်း မကြားရပါ	อะ-ตัน-เกา-เกา-มะ-จา-ชะ- ป่า
หูหนวก	နားပင်း/နားကန့်	นา-ปิง/นา-กัน
ปวดหู	နားကိုက်သည်	นา-ไถ้-แด

Eye

ภาษาอังกฤษ	ภาษามอญ	คำอ่านมอญ
hyperopia, farsighted	လွိုင်မတ်ဇမ္ဗဲ (လွိုင်မတ်ဂိုင်)	กะ วาย หมด หั่ว
myopia, nearsighted	လွိုင်မတ်ကြပ် (လွိုင်မတ်ဂွံ)	กะ วาย หมด เกละ
burning eyes	မတ်ဟဠာန်	หမด หะ ลาน
cataract	မတ်လျီ (ခအောင်မတ်လျီ)	หမด လေอม
glaucoma	တွံလျီမတ် (ခအောင်မတ်ဒုံတွံလျီမတ်)	ตะ โมะ หมด เลิม

Ear

hearing impairment	မိင်ရမုင်သာ (မိင်ဟုံကွး)	โมน รม ปะ ชาย ซา (โมน น เหอะ กละ)
tinnitus	ကျာကတောင်တိတ်	จา กะ တู เต็ด
hearing loss	ကတောင်ချိုင်	กะ တူ ไล่
earache	ကတောင်ဂိ	กะ တူ ဂိ

ช่องปาก

ภาษาไทย	ภาษาพม่า	คำอ่านพม่า
บุคหินปูน	သွားဇြီးခြစ်	ตวา-ซี-ชิต
ถอนฟัน	သွားနှုတ်သည်	ตวา-โนะ-แด
ปวดฟัน	သွားနာသည်/ သွားကိုက်သည်	ตวา-หน้า-แด/ตวา-ไก้-แด
ปวดเหงือก	သွားဖုံးနာသည်	ตวา-พง-หน้า-แด
ฟันคุด	အံဆုံးပေါက်သည်	อัน-ส่ง-เป้า-แด
ร้อนใน	ဝါးဝပ်အနာ	ป่า-ชัก-อะ-หน้า
ลิ้นเป็นฝ้า	လျှာဖြူသည်	ลยา-พยู-แด
ฝ้าขาวในปาก	ဝါးဝပ်ထဲအဖြူရောင်ရှိသည်	ปชะ-แท-อะ-พิว-ห่า-ว-ซี-แด
เลือดออก	သွားထွက်သည်	ตเว-ทุ-แอะ-แด
เสียวฟัน	သွားကျင်သည်	ตวา-จิ้ง-แด
เหงือกบวม	သွားဖုံးရောင်သည်	ตวา-พง-ห่า-ว-แด
อุดฟัน	သွားဖာသည်	ตวา-ฝ่า-แด

Oral cavity

ภาษาอังกฤษ	ภาษามอญ	คำอ่านมอญ
cleaning/scaling	သွဉ်းစူးဇုင်(ကားအိက်ဇုင်)	หะ อะ เหียด
pull a tooth	ဝေါတ်ဇုင်	บด เหียด
toothache	ဇုင်ဂီ	เหียด ဂီ
painful gum	အညှပ်ဂီ(အညှပ်ဇုင်ဂီ)	อะ แห่ง ကီ
impacted tooth	ဇုင်ဂျက်(ဇုင်ဗျက်)	แห่ง ကလှ
mouth ulcer	ဂမ္မိတ်(ဟတ်တိတ်) ဂမ္မိ	หะ ดาว ထေထ (หะ ดาว ထံ)
fur of tongue	လွိာ်ပူ(လွိာ်ဒုံ)	กะ ထံ ပဲ ဒု (กะ ထံ ထေ ယံ)
oral leucoplakia	လွိာ်ဒုံ(လွိာ်ဒုံဟမ်)	กะ ထံ ထေ ယံ (กะ ထံ ထေ ဟမ်)
bleeding	ဆီတိတ်	ခ်မ် ထေထ
hyper-sensitive teeth	ဇုင်ဟကေဝ်	แห่ง က ဂီ
swollen gum	အညှပ်ဂုတ်	แห่ง က
fill teeth	ဗုဉ်ဇုင် (ဗပေင်ဇုင်ဒုံ/အိုတ်)	ပဲ လှပ် ညေထ (หะ ပေဝ် ညေထ ထံ ကဲ မဲ)

คอ

ภาษาไทย	ภาษาพม่า	คำอ่านพม่า
คอแดง	လည်ချောင်းရောင်သည်	ແລ່-ဆာ-ဟံ-ဆာ-ແ
คอบวม	လည်ချောင်းဖောရောင်သည်	ແလဲ-ဆာ-ဖော-ဟံ-ဆာ-ແ
คอแห้ง	လည်ချောင်းခြောက်သည်	ແလဲ-ဆာ-ခဲ-ဆာ-ແ
ก้นคอ/ระคายคอ	လည်ချောင်းယားသည်	ແလဲ-ဆာ-ယာ-ဆာ-ແ
เจ็บคอ	လည်ချောင်းနာသည်	ແလဲ-ဆာ-နာ-ဆာ-ແ
มีน้ำมูก	နာလည်ယိုသည်	နာ-ဟေ-ဟို-ဆာ-တီ
ແပဲ	လည်ချောင်းတွင်းစပ်ဖျင်း ဖျင်းဖြစ်သည်	ແလဲ-ဆာ-ဆီ-တ-ဖျင်း-ဖျင်း- ဖျင်း-ထေ
ไอ	ချောင်းဆိုးသည်	ဆာ-ဆေး-တီ
ไอมีเสมหะ	ချောင်းဆိုးလျှင်သလိပ် ပါသည်	ဆာ-ဆေး-ယင်း-ထေး-ပဲ-ပဲ-တီ
ไอเป็นเลือด	ချောင်းဆိုးရင့်သွေးပါသည်	ဆာ-ဆေး-ဟိင်း-ထေး-ပဲ-ပဲ-ထေ
ไอแห้ง	ချောင်းခြောက်ဆိုးသည်	ဆာ-ဆေး-ခဲ-ဆာ-ထေ

Neck

ภาษาอังกฤษ	ภาษามอญ	คำอ่านมอญ
strep throat/ inflamed throat	ရွောင်ကအ်ဉ် (ရွောင်ကအ်ဂိ)	หะ ดวาง โก๊ ดาย
swollen throat	ကအ်ဂုတ်	โก๊ กู
dry throat	ကအ်ကုံ	โก๊ ก้อ
throat irritation	ကအ်နော်/ဟရ်ကအ်	โก๊ นุก
sore throat	ကအ်ဂိ	โก๊ กิ
have a runny nose	ဉ်ရွောင်တိတ်(ဉ်ရွောင်ဝေ)	ไต้ ဘး မုံ ထေထ (ไต้ ဘး မုံ တး ခွ)
sore throat	ကအ်ဟဉ်ဉ်	โก๊ ဟး တံ
cough	ခွက်	หะ ထ်
productive cough	ခွက်နွံလျော်	หะ ထ် နိမ် ထေ
hemoptysis	ခွက်ဆီတိတ်(ခွက်ဒ်ဆီ)	หะ ထ် ခိမ် ထေထ (ဘး ထ် ထီ ခိမ်)
dry cough	ခွက်ဟက် (ခွက်လျော်ဟ်)	หะထ်ထ်ဟ် (หะထ်ထ်ထ်ထ်)

คำตัว

ภาษาไทย	ภาษาพม่า	คำอ่านพม่า
เกล็ดขัดขอก	မျက်သည်	มุแยะ-แด
ชา	ထုံသည်	ถုံ-แด
ตะกริว	ကြွတ်တက်သည်	จฺแวะ-เตะ-แด
ปวดกระดูก	အရိုးကိုက်သည်	อะ-โย-ไก-แด
ปวดกล้ามเนื้อ	ကြွတ်သားကိုက်ခဲသည်	จฺแวะ-ตา-ไก-แคะ-แด
ปวดข้อ	အဆစ်နာသည်	อะ-ชะ-หน้า-แด
ปวดไหล่	ပခုံးနာသည်	ปะ-ซัง-หน้า-แด

Body

ภาษาอังกฤษ	ภาษามอญ	คำอ่านมอญ
sprain	ຣຸ່ງບຸ້ງກລວັດຂາ (ຣຸ່ງບຸ້ງເຫຼວັດຂາ)	ຈຸດ ປລດ ອາ ຈຸດ ແປ້ບ ອາ
feel numb	ເວັດ	ເຕິຍງ
cramp	ກເວັດຕົງ/ ເກຣັກຊິກິວັດ	ກະ ເຕິຍງ ຕອງ/ ກຸນ ກະ ນຸນ ກິ
Ostealgia, bone pain	ຣຸ່ງດິ	ຈຸດ ກິ
muscular pain	ເອກຸລເກຣັດິ	ເຈິຍະ ເກ້າ ພະ ໄຕ້ ກິ
joint pain	ບຸ້ງດິ(ກຣັວັດກຣັດິດິ)	ໂກ້ະ ຕ້າ ໂກ້ະ ຈ່ານ ກິ
shoulder pain	ບູະດິ	ປະ ນະ ກິ

ผิวหนึ่ง

ภาษาไทย	ภาษาพม่า	คำอ่านพม่า
คุ้มใส	အရည်ကြည်ဖုသည်	อะເဟ်-จိ-ဖု-ထေ
เป็นหนอง	ပြည်နာ	ပီစီ-ဟ်နာ
ผิวแห้ง	အသားပပ်သည်။ အသားအရည်ခြောက်သည်	อะထာ-ပီထီ-ထီ/อะ-ထာ-အေး-ဟေး- ဧာ-ထီ
ผื่น	အဖိန့်	အေး-ဖေ့
พุพอง	ဖုဖောင်းသည်	ဖု-ဖော့-ထေ
ແပပ်	ကြင်သည်	จိင်-ထီ
ແပပ်ရီဝှဲ	ပူဝပ်ပူလောင်နာကျင်	ပူ-စီထီ-ပူ-ဟ်လော့-ဟ်နာ-จိင်
ขี้กลาก	ဓူး	ပါဂေ

Skin

ภาษาอังกฤษ	ภาษามอญ	คำอ่านมอญ
water blister, vesicle	ဖူးတိုက်/ဂုတ်တိုက်	ဂူ တုံ
pus	ဒိုပတိုက်	တို ပဲး တို
excoriation, dry skin	စွပ်ကို	နာမ ကို
rash	ပရတ်နတ်ကျွဲ(ဟရတ်နတ်ကျွဲ)	ပဲး ရဝဲ ဂဲး တေ
erupt, bleb	ဖူးတိုက်/ပတိုက်တိုက်	ပူ တေ/ပဲး တို တေ
sting	ဟဠာန်	ဟဲး လာ
Causalgia, burning pain	ဂမ္ဘီဟဠာန်(ဟတ်ဟဠာန်)	ဂဲး တာ ဟဲး လာ
ringworm,dermato phytosis	ဒိုမိတ်(မိတ်တိုက်)/ကသံက်	တိုမီ (မိတ်တေ) ဂဲးဆွဲ

ທ້ອງ

ภาษาไทย	ภาษาพม่า	คำอ่านพม่า
ขัดเบา	ສີ່:ກຸ່ງດວງດີ ສີ່:ວຽງເຣ ຈກ່ດວງດີ	ຊີ-ຈິ່ງ-ຕີ່/ຊີ-ຕັ້ວ-ຢະ-ຄັກ-ຕີ່
ຄື່ນ ໄສ້	ອາຣ໌ຈຸ່ງດວງດີ	ອັ່ນ-ດິ່ງ-ຕີ່
ຈຸກແນ່ນ	ຣຸ່ດບູດວງດີ ທູ່:ປີ່:ຮາດວງດີ	ຫິງ-ປູ່-ຕີ່/ຫູ-ປີ່-ຫນ້າ-ຕີ່
ຈຸກເສີຍຄ	ເລອາວຸ່ງດວງດີ	ເທລ່-ເອ້າ-ແດ
ຖີ່ເປັນເລືອດ	ສີ່:ເອ່ຊາວຽງເປີດວງດີ	ຊີ-ແທ-ຫມ້າ-ຕວ-ບ້າ-ແດ
ຖີ່ແສບຂັດ	ສີ່:ວຽງເຣຣຸ່ດ໑ບ່ຽງເຣ:ຢູ່:ຢູ່:ຢູ່: ດວງດີ	ຊີ-ຕວາ-ຫິງ-ຊັ້ຕ-ຫຸຢິງ-ຫຸຢິງ- ຫຸຢິດ-ແດ
ຖີ່ໄມ່ອອກ	ສີ່:ເອວຽງເວຽງ	ຊີ-ມະ-ຕວາ-ບູ
ດ້າຍເລວ	ອົ່ມອາຣ໌ຈຸ່ງດວງດີ	ວັນ-ອະເຍຍ-ຕວາ-ແດ
ທ້ອງຜູກ	ອົ່ມອາຣ໌ຈຸ່ງດວງດີ	ວັນ-ໂຮະ-ແດ
ທ້ອງຮ່ວງ / ທ້ອງເສີຍ	ອົ່ມອາວຽງເວຽງ ອົ່ມອາລຽງດວງດີ	ວັນ-ຕວາ-ແດ/ວັນ-ຮອ-ແຕ່
ທ້ອງເພື່ອ	ອາຫາມເກືອງເວຽງ	ອະ-ຕ້າ-ມະ-ເຈ່-ບູ
ທ້ອງອີ່ດ	ອີ່ກ່ເອ່ຕູ່ງເລອາຣ໌ຈຸ່ງເວຽງ: ເຣດວງດີ	ບ້າຍ-ແທ-ຕວິງ-ເທລ່-ຫຸຢິງ-ດິງ- ຫນ້-ຕີ່

Abdomen

ภาษาอังกฤษ	ภาษามอญ	คำอ่านมอญ
be unable to urinate, dysuria	ထိုင်ခယျာဂိ/ ထိုင်ကမ်ဂိ	'တို Һะ ဃာ ဂိ/ 'တို နမ် ဂိ
nausea	ဝံင်ပရံင်	ຈອງ ပະ လອງ
dyspepsia, sharp pain	ပေင်တြိုဟ်	ပို့စ ဗေး
be colic	ကျာထပက်(ပေင်တြိုဟ်)	ຈာ တະ ပီဂ(ပို့စ ဗေး)
hematuria	ပသ်ဒ်ဆီ(ကမ်ဒ်ဆီ)	ပလဒ် ဃာဝ် ထို် ဗိမ် (နမ် ထို် ဗိမ်)
dysuria	ပသ်ဟဠာန် (ကမ်ထေအ်ဟဠာန်)	ပလဒ် ဃာဝ် Һး လာန် (နမ် တေး Һး လာန်)
urinary retention	ပသ်ဟုံတိတ် (ကမ်ထေအ်ဟုံတိတ်)	ပလဒ် ဃာဝ် Һေး ထေထ (နမ် တေး Һေး ထေထ)
watery Stool	ဂွံတ်/ဂွံအာ	ဏိး ပဒ/ဏိး အာ
constipated	ဂွံချက်	ဏိး ဗေထ
diarrhea	ဂွံအာ/ဂွံလှီ	ဏိး အာ/ဏိး လိမ်
indigestion	စွဟုံလာ်	ဂဲး နဲး Һေး လာ့
feel bloated	ဗုင်ပု	ပိင် ပေါ

ภาษาไทย	ภาษาพม่า	คำอ่านพม่า
ปวดท้อง	ဗိုက်နာသည်/ဗိုက်အောင့်သည်	ไป-หน้า-แค/ไป-เฮ้า-แค
ปวดประจำเดือน	ရာသီလာစဉ်ဗိုက်နာသည်	ອ່မာ-တီ-ဟလာ-လိங-ပ້ာຍ-ဟနာ-တီ
ปวดแสบ	ပူစိပ်ပူလောင်နာကြင်သည်	ပျဲ-ခ်က-ပျဲ-ဟလာ-ဟနာ-ຈိင်-တီ
ปวดหน้า	ထိုးခံရသလိုနာသည်	တို-ခ်န-ဗး-တး-တို-ဟလာ-ဟနာ-တီ

การตรวจภายใน

ก้น	သားသည်	ဗာ-ထေ
ช่องคลอด	မွှေးလမ်းကြောင်း	မာ-လား-ဘာ
ตกขาว	မိန်းမကိုယ်မှဆင်းသောအရည်၊ အဖြူဆင်း	မေ-မး-ကို-မး-ခ်-တ- အ-ဟေ /အ-ပဗ္ဗ-ခ်
ประจำเดือน	ရာသီလာသည်	ဟမာ-တီ-ဟလာ-ထေ
เป็นหนองใน	ဂနိုရီးယား/ဆီးပူညောင်းကျ	ဂ်-ဂ်-ဗာ/တီ-ပျဲ-ဟမာ-ခ်
แผลริมแข็ง	လိင်အင်္ဂါအနာ	ဟေ-ခ်-ဂ်-က-အ-ဟနာ
แผลริมอ่อน	ရှက်ကရွက်အနာ	ခ်န-ဂ်-ဂ်-က-အ-ဟနာ

ภาษาอังกฤษ	ภาษามอญ	คำอ่านมอญ
abdominal pain	ຕຸ້ນດີ	เป็ง กี้
dysmenorrhea	ສິກຸຯມກູງຣີ (ສິເລືອດຕິຕຸກູງຣີມູະດີຣ)	ชิม จา เกลิง(ชิม จา เกลิง กิ ระ)
burning pain	ດີບາຕູຣຸ້	กิ หะ ลาน
shooting pain	ດີບາເກວຣ໌ (ດີປຸ້ງປຸ້ງຕຸ້ງຸ່ງດີວັ)	กิ หะ กี้ (กิ ยี เฝียะ ต่อย หมอง วัต)

Pelvic examination

itch	ຮຸ້ນ	ນຸກ
vagina	ບວວອມຣິດຸ້ງ (ອຣ໌ເອວັດຸ້ງ)	ปลด ชาว (อั้ง เกียะ จัด มะ นี เป็ย)
Discharge	ຊຸ້ງຕຸ້ງຸ່ງອຣ໌ເອວັດຸ້ງ	ไค้ ปุ จิ ปะ คัว อั้ง เกียะ มะ นี เป็ย
menstruation	ສິກຸຯມກູງຣີ	ชิม จา เกลิง
gonorrhea	ຮິບຕຸ້ງອຸ້	ไค้ ปะ ไค้ ອະ ຕ້າ
hard chancre	ວາຣ໌ກຸ້ງ	พระ กลอง
soft chancre,	ວາຣ໌ອວັ	พระ บด

ภาษาไทย	ภาษาพม่า	คำอ่านพม่า
เพศสัมพันธ์	လိင်ဆက်ဆံခြင်း	หลัง-แซะ-สั้น-ซิง
มีกลิ่น	အနံ့ရှိသည်	อะนั่น-ชิ-แค
โรคสีดวง	လိပ်ဂေါင်း	เล่น-กาว
เริ่ม	ရေပူအနာ	เหซ-โฮ่ง-อะหนา
หูดหงอนไก่	ကြက်အမောက်အသားပို/ ကြက်နို့	แจะ-อะม่า-อะคา-โป/ จุแะ-โนะ

ภาษาอังกฤษ	ภาษามอญ	คำอ่านมอญ
sexual relations, sexual intercourse	ဆက်ဆံလိင် (ဒွေတ်ဝိမ်မေထုန်)	ซั๊ก ชุม โลม
odorous	ဝံ့သွူ(သွူပသ)	เกลอะ หะ มาว (เกลอะ หะ มาว ปะ สะ)
hemorrhoids	ယဲက္ခိပ်အရုတ် (ယဲက္ခိပ်ကျဟ်)	ยั้ว คอบ อะ รูด
herpes simplex	ယဲဇော်ဇွော် (ဒိုဟဏော်)	ยั้ว หะ โนก(ได้ หะ โนก)
Condyloma	ယဲက္ကော်	ยั้ว กะ ได้ค